

Het Nederlandse Onderwijsstelsel

Zo zit het in elkaar

Na de basisschool stromen leerlingen door naar het voortgezet onderwijs (VO).

Er zijn diverse richtingen voor vervolgonderwijs voor kinderen:

- Praktijkonderwijs
- Vmbo
- Havo
- Vwo

Naar welk niveau een kind gaat, is afhankelijk van het schooladvies van de basisschool.

Praktijkonderwijs

Als het vmbo te moeilijk is voor je kind, dan is het praktijkonderwijs een goede keuze. Vroeger stond praktijkonderwijs bekend als voortgezet speciaal onderwijs voor moeilijk lerende kinderen. Een praktijkschool leerling heeft doorgaans een IQ van tussen de 60 en 80 en een leerachterstand van in ieder geval 3 jaar. Het praktijkonderwijs leidt mensen op om mee te kunnen draaien in de maatschappij en het sociale leven. De opleiding duurt 5 jaar. Sommige kinderen stromen hierna alsnog door naar het vmbo.

VMBO: Waaruit bestaat het vmbo?

Het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs, afgekort tot vmbo, kent 4 soorten leerwegen: de basisberoepsgerichte leerweg (bb), de kaderberoepsgerichte leerweg (kb), de gemengde leerweg (gl) en de theoretische leerweg (tl). Daarnaast bestaat er leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) voor kinderen die extra hulp nodig hebben.

Basisberoepsgerichte leerweg (bb)

Is je kind het type dat graag de handen uit de mouwen steekt? Dan is bb zeker een geschikte leerweg. Deze leerweg is namelijk bestemd voor praktisch ingestelde jongeren. Leerlingen krijgen vele mogelijkheden om zich te oriënteren op studierichtingen en beroepen. Aan de hand van praktijkgerichte opdrachten en verschillende vakken ontdekken ze waar hun interesses liggen.

Kinderen hoeven op deze manier niet meteen een beroep te kiezen, maar ze hebben 4 jaar om zich wat breder te oriënteren. Het examen bestaat uit 4 algemene vakken en een beroepsgericht vak. Als ze na deze 4 jaar een bb-diploma halen, stromen ze door naar het mbo.

Kaderberoepsgerichte leerweg (kb)

De kaderberoepsgerichte leerweg komt sterk overeen met de basisberoepsgerichte leerweg. Hij is dus ook sterk gericht op de praktijk. Het verschil zit hem voornamelijk in het feit dat kb-leerlingen meer uitdaging aankunnen met betrekking tot theorie. Wel

doen ze deze theoretische kennis op door juist praktisch bezig te zijn. Kb is gericht op niveau 3 of 4 in het mbo als vervolgonderwijs.

Gemengde leerweg (gl)

De naam zegt het al: de gemengde leerweg is een mengeling van theorie en praktijk. Leerlingen die gl gevolgd hebben, zijn in principe theoretisch ingesteld, maar vinden tegelijkertijd praktijk erg interessant. Ze willen namelijk wel theoretische kennis opdoen, maar zich toch ook al voorbereiden op de arbeidsmarkt. Het niveau van de theorie is gelijk aan het niveau van de theoretische leerweg. Leerlingen doen examen in 5 algemene vakken en een beroepsgericht vak. De inhoud van de algemene vakken is overigens gelijk aan die van de theoretische leerweg. Dit geldt ook voor het examen.

Theoretische leerweg (tl)

Zit je kind graag met de neus in de boeken? Oftewel: vindt je kind het leuk om theorie te leren? Dan is je kind helemaal op zijn plek op de theoretische leerweg. Het verschil tussen tl en bb/kb is dat de theoretische leerweg helemaal theoriegericht is. Leerlingen krijgen dan ook alleen maar theoriegerichte vakken en geen praktijkgerichte vakken. De theoretische leerweg is dan ook niet gericht op een bepaald beroep, wat bij de andere leerwegen binnen het vmbo wel het geval is. De leerlingen doen examen in 6 algemene vakken. Denk hierbij aan aardrijkskunde, geschiedenis, talen et cetera.

Leerwegondersteunend onderwijs (lwoo)

Sommige kinderen hebben wat extra begeleiding nodig om hun vmbo-diploma te halen. Daarvoor is er leerwegondersteunend onderwijs. Kinderen met een leerachterstand of sociaal-emotionele problemen kunnen hier gebruik van maken. De lessen zijn dan aangepast. Zo krijgen deze kinderen les in kleinere groepen.

HAVO: Waar staat havo voor?

Havo is de afkorting van hoger algemeen voortgezet onderwijs en duurt in totaal 5 jaar. Dit niveau bereidt leerlingen voor op een vervolgopleiding in het hoger beroepsonderwijs (hbo).

In de eerste 3 jaren krijgt je kind les in een breed scala aan vakken. Deze 3 jaren behoren tot de onderbouw. Zo bouwt je kind algemene basiskennis op over verschillende onderwerpen. Na de onderbouw kan de havist kiezen: of overstappen naar een vakopleiding op het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) óf doorstromen naar de bovenbouw. Wanneer je kind kiest om de havo af te maken, dan moet hij kiezen voor een zogenaamd profiel.

Er is keuze uit 4 profielen: natuur & techniek (NT), natuur & gezondheid (NG), economie & maatschappij (EM) en cultuur & maatschappij (CM). Elk profiel heeft zijn eigen vaste, verplichte vakken. Ook zijn er enkele keuzevakken. Naast de profielvakken volgt de leerling ook een paar algemene, vaste vakken, zoals Nederlands, Engels en wiskunde. In totaal heeft elke leerling in elk profiel 1880 tot 2040 studielasturen.

VWO: Wat is vwo?

Vwo staat voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs. Dit is het hoogst haalbare onderwijsniveau in Nederland. Als je kind het vwo afrondt met een diploma, stroomt hij door naar het academisch onderwijs, oftewel de universiteit. Maar uiteraard heeft hij met dit diploma ook vrije toegang tot het hbo. Het vwo duurt 6 jaar.

Qua onder- en bovenbouw komt het in grote lijnen overeen met de havo. De eerste 3 jaar bestaan uit basiskennis over verschillende onderwerpen. In de bovenbouw kiest de vwo'er eveneens uit de 4 profielen: natuur & techniek (NT), natuur & gezondheid (NG), economie & maatschappij (EM) en cultuur & maatschappij (CM).

Het verschil is alleen dat het vwo 2 verschillende leerwegen kent: atheneum en gymnasium. Het verschil tussen het atheneum en gymnasium zit 'm voornamelijk in de twee extra talen die leerlingen bij het gymnasium als extra vak krijgen: Grieks en Latijn.

Tweetalig onderwijs

Sommige middelbare scholen bieden tweetalig onderwijs (tto). Havo- en vwo-leerlingen volgen dan een deel van de lessen in een andere taal, meestal in het Engels. In de onderbouw wordt minstens 50% van het onderwijs in de andere taal gegeven.

Technasium

Havo- en vwo-leerlingen kunnen ook kiezen voor een technasium. Deze scholen stellen het vak Onderzoek & Ontwerpen (O&O) centraal. De nadruk ligt er op het ontwikkelen van vaardigheden die nuttig zijn voor bètaberoepen.

Middelbare scholen vergelijken

Je wilt de beste middelbare school voor je kind. En dat is begrijpelijk. Alleen is de keuze enorm natuurlijk. Uiteraard kijk je waar de vriendjes en vriendinnetjes van je kind heen gaan, maar je wilt wel een school voor je kind die hem of haar goed opleidt. En het liefst is het eentje op fietsafstand.

Natuurlijk kun je naar alle open dagen gaan om te kijken welke school je het meest geschikt lijkt. Maar handiger is als je van tevoren al wat gegevens hebt over de middelbare school.

Op internet vind je allerlei data en cijfers over de middelbare scholen in je buurt. Een goede bron van informatie is [de website Scholen op de kaart](#). Je kunt hier je plaatsnaam of postcode invullen en vervolgens het schoolniveau van je kind. Je ziet dan meteen welke scholen er bij jou in de buurt in aanmerking komen. Ook is de website van de [VO gids](#) een goede website. Hier vul je je postcode van je woonplaats in en dan zie je welke scholen er binnen 10-15 km van je huis liggen. Je kunt vervolgens doorklikken naar de website van de diverse scholen.

Het Nederlandse onderwijsstelsel

Zo zit het in elkaar

Welke leerroute
past bij jou?

MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS (MBO)

**ENTREE-
OPLEIDING**
(1 JAAR)

**BASISBEROEPS-
OPLEIDING**
(NIVEAU 2)
(2 JAAR)

VAKOPLEIDING
(NIVEAU 3)
(3 JAAR)

**MIDDENKADER- EN
SPECIALISTENOPLEIDING**
(NIVEAU 4)
(3 TOT 4 JAAR, PLUS
EXTRA JAAR VOOR
SPECIALISTENOPLEIDING)

Na het praktijkonderwijs:
ga je werken of kun je
doorstromen naar het
middelbaar beroepsonderwijs
(mbo) niveau 1 of 2.

Na vmbo-basis:
stroom je door naar een
basisberoepsopleiding
op het middelbaar
beroepsonderwijs
(mbo) niveau 2.

Na vmbo-kader:
stroom je door naar
het middelbaar
beroepsonderwijs
(mbo) niveau 3 of 4.

Na vmbo-gli:
stroom je door naar
het middelbaar
beroepsonderwijs
(mbo) niveau 3 of 4, of
naar havo 4.

Na vmbo-ti:
stroom je door naar
het middelbaar
beroepsonderwijs (mbo)
niveau 3 of 4,
of naar havo 4.

PRAKTIJK- ONDERWIJS

Praktijkgericht onderwijs
met individuele ontwikkel-
plannen. Het duurt meestal
5 jaar. In de bovenbouw
loop je stage. Vaak kun je
certificaten halen.

VMBO (4 JAAR)

Na twee jaar vmbo kun je kiezen uit tien profielen,
met profielvakken en keuzevakken.

**VMBO
BASISBEROEPS-
GERICHTE LEERWEG**
Je krijgt 12 uur per week
praktijkles en daarnaast
theorievakken. Je wordt
klaargestoomd voor een
mbo-opleiding niveau 2.

**VMBO
KADERBEROEPS-
GERICHTE LEERWEG**
Je krijgt 12 uur per week
praktijkles en daarnaast
theorievakken. Je wordt
voorbereid op een mbo-
opleiding niveau 3 of 4.

**VMBO
GEMENGDE
LEERWEG**
Je krijgt 4 uur per week
praktijkles en één
theorievak minder dan
in de theoretische
leerweg.

Je kiest in de bovenbouw
uit vier profielen:
Techniek, Zorg en Welzijn,
Economie of Landbouw.

**VMBO
THEORETISCHE
LEERWEG/MAVO**
Je krijgt voornamelijk
algemeen vormende
theorievakken. Dit wordt
ook wel mavo genoemd.

Na de havo:
kun je doorstromen
naar het hoger
beroepsonderwijs
(hbo), naar het mbo of
naar vwo 5. Met een
overgangsbewijs van
havo 3 naar havo 4 kun
je ook doorstromen naar
het mbo.

HAVO (5 JAAR)

Je krijgt alleen
theorievakken en
gaat al veel
zelfstandig werken.
In het 4e jaar kies je
uit de volgende vier
profielen:

- Natuur & Techniek
- Natuur & Gezondheid
- Economie & Maatschappij
- Cultuur & Maatschappij

VWO (6 JAAR)

Je krijgt theorievakken
op het hoogste niveau
en leert zelfstandig
werken en dingen
uitzoeken.

Je kiest uit atheneum
of gymnasium. Op
het gymnasium leer je
twee talen extra: Grieks
en Latijn.

In de bovenbouw
kun je kiezen uit
dezelfde profielen
als op de havo.

Na het vwo:
kun je doorstromen naar
een universiteit of een
hbo-opleiding.

**UNIVERSITEIT
(3 JAAR
BACHELOR
PLUS 1 TOT 2
JAAR MASTER)**

**HOGER BEROEPS-
ONDERWIJS
(HBO)
(3 TOT 4 JAAR
BACHELOR)**

VSO (GEMIDDELD 5 JAAR)

Voortgezet Speciaal
Onderwijs is voor leerlingen
die extra ondersteuning
nodig hebben, bijvoorbeeld
vanwege een beperking,
chronische ziekte of
(leer)stoornis.

Vso-scholen zijn er van
vmbo tot en met vwo.

VOORTGEZET ONDERWIJS

BASISONDERWIJS

Hier sta ik!

LWOO | Vmbo-scholen bieden vaak leerwegondersteunend onderwijs (lwoo) voor leerlingen die extra hulp nodig hebben om hun vmbo-diploma te halen. De school beslist welke leerlingen hiervoor in aanmerking komen. **Let op:** niet elke vmbo-school biedt lwoo, vraag daar al op de open dag naar om teleurstellingen te voorkomen.